

32003L0055

15.7.2003

ÚŘEDNÍ VĚSTNÍK EVROPSKÉ UNIE

L 176/57

**SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY 2003/55/ES
ze dne 26. června 2003
o společných pravidlech pro vnitřní trh se zemním plynem a o zrušení směrnice 98/30/ES**

EVROPSKÝ PARLAMENT A RADA EVROPSKÉ UNIE,

jejich vstupem v platnost, jakož i zabezpečením ochrany práv malých a ohrožených zákazníků.

s ohledem na Smlouvu o založení Evropského společenství, a zejména na čl. 47 odst. 2 a články 55 a 95 této smlouvy,

- (3) Evropská rada na zasedání v Lisabonu ve dnech 23. a 24. března 2000 vyzvala k urychlené práci na dotvoření vnitřního trhu v elektroenergetice a plynárenství a k urychlení liberalizace těchto odvětví s cílem dosáhnout plně funkčního vnitřního trhu v těchto oblastech. Evropský parlament v usnesení ze dne 6. července 2000 k druhé zprávě Komise o stavu liberalizace trhů s energií požádal Komisi, aby přijala podrobný časový plán, v rámci něž by měly být uskutečňovány přesně definované cíle, aby se postupně dosáhlo úplné liberalizace trhu s energií.

s ohledem na návrh Komise ⁽¹⁾,

s ohledem na stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru ⁽²⁾,

- (4) Svobody, které evropským občanům zaručuje Smlouva (volný pohyb zboží, volný pohyb služeb a právo usazování), jsou možné jedině na zcela otevřeném trhu, který umožňuje spotřebitelům vybírat si své dodavatele a všem dodavatelům svobodně zásobovat své zákazníky.

po konzultaci s Výborem regionů,

v souladu s postupem stanoveným v článku 251 Smlouvy ⁽³⁾,

- (5) S ohledem na předpokládaný nárůst závislosti, pokud jde o spotřebu zemního plynu, je potřebné zvážit iniciativy a opatření na podporu vzájemných dohod pro přístup k sítím třetích zemí a na podporu integrace trhů.

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 98/30/ES ze dne 22. června 1998 o společných pravidlech pro vnitřní trh se zemním plynem ⁽⁴⁾ významně přispěla k vytvoření vnitřního trhu se zemním plynem.

- (6) Hlavní překážky, které brání dosahování plně funkčního a konkurenčního vnitřního trhu, souvisí mezi jiným s otázkami přístupu k soustavě a ke skladování, s problémy při stanovování sazeb, s interoperabilitou systémů a s různým stupněm otevřenosti trhu v jednotlivých členských státech.

- (2) Zkušenosti získané při provádění uvedené směrnice svědčí o přínosu, který může přinést vnitřní trh se zemním plynem v podobě zvyšování efektivity, snižování cen, vyšší úrovně poskytovaných služeb a růstu konkurenceschopnosti. Přetrvávají však významné nedostatky a prostor pro zlepšení fungování trhu, a zejména jsou nutná opatření k zajištění stejných podmínek pro všechny a k zabránění zneužívání dominantního postavení a bezohledného chování, spolu se zabezpečením nediskriminačních přepravních a distribučních sazeb, prostřednictvím přístupu k soustavě na základě sazeb zveřejňovaných před

- (7) Aby fungovala hospodářská soutěž, musí být přístup k soustavě nediskriminační, průhledný a za spravedlivé ceny.

- (8) Pro dotvoření vnitřního trhu s elektřinou má prvořadý význam nediskriminační přístup k soustavě provozovatele přenosové nebo distribuční soustavy. Provozovatel přenosové nebo distribuční soustavy se může skládat z jednoho nebo více podniků.

⁽¹⁾ Úř. věst. C 240 E, 28. 8. 2001, s. 60 a Úř. věst. C 227 E, 24. 9. 2002, s. 393.

⁽²⁾ Úř. věst. C 36, 8.2.2002, s. 10.

⁽³⁾ Stanovisko Evropského parlamentu ze dne 13. března 2002 (Úř. věst. C 47 E, 27. 2. 2003, s. 367), společný postoj Rady ze dne 3. února 2003 (Úř. věst. C 50 E, 4. 3. 2003, s. 36) a rozhodnutí Evropského parlamentu ze dne 4. června 2003 (dosud nezveřejněné v Úředním věstníku).

⁽⁴⁾ Úř. věst. L 204, 21.7.1998, s. 1.

- (9) V případě plynárenského podniku provádějícího přepravu, distribuci, skladování nebo činnosti v oblasti zkapalněného zemního plynu (LNG), který je svou právní formou oddělen od výrobních nebo dodavatelských podniků, mohou

být určenými provozovateli soustav tytéž podniky, které vlastní infrastrukturu.

- (10) Aby se zajistil účinný a nediskriminační přístup k soustavě, je vhodné provozovat distribuční a přenosové soustavy prostřednictvím právně samostatných subjektů, v nichž existují vertikálně integrované podniky. Komise by měla zhodnotit opatření s rovnocenným účinkem vypracovaná členskými státy v zájmu dosažení záměru tohoto požadavku a popřípadě předložit návrhy změn této směrnice.

Je rovněž vhodné, aby provozovatelé přepravní a distribuční soustavy měli účinná rozhodovací práva u aktivních k údržbě, provozu a rozvoji soustav, pokud daná aktiva vlastní a provozují vertikálně integrované podniky.

Je však důležité rozlišovat mezi takovým právním oddělením a mezi oddělením, pokud jde o vlastnické poměry. Z právního oddělení nevyplývá změna vlastnictví aktiv a nic nebrání použití podobných nebo stejných podmínek zaměstnání v celém řetězci vertikálně integrovaných podniků. Mělo by však být zajištěno nediskriminační rozhodování prostřednictvím organizačních opatření týkajících se nezávislosti osob odpovědných za rozhodování.

- (11) Aby se předešlo nepřiměřenému finančnímu nebo správnímu zatížení malých distribučních podniků, měly by mít členské státy možnost je v případě potřeby osvobodit od zákonných požadavků na oddělení distribučních činností.

- (12) Aby se usnadnilo uzavírání smluv plynárenskými podniky usazenými v členském státě za účelem dodávek zemního plynu oprávněným zákazníkům v jiném členském státě, měly by členské státy a případně vnitrostátní regulační orgány usilovat o vytvoření jednotných podmínek a stejného stupně oprávněnosti pro celý společný vnitřní trh.

- (13) Významným faktorem pro zaručení nediskriminačního přístupu k soustavě je existence účinné regulace vykonávané jedním nebo více vnitrostátními regulačními orgány. Členské státy stanoví funkce, příslušnost a správní pravomoci regulačních orgánů. Je důležité, aby regulační orgány ve všech členských státech sdílely stejný minimální soubor pravomocí. Tyto orgány by měly mít pravomoc stanovovat nebo schvalovat přepravní nebo distribuční sazby, nebo přinejmenším metody pro jejich výpočet, jakož

i sazby pro přístup k zařízením LNG. Aby se předešlo nejistotě a nákladným a časově náročným sporům, měly by se tyto sazby zveřejnit před jejich vstupem v platnost.

- (14) Komise oznámila svůj záměr zřídit skupinu evropských regulačních orgánů pro elektroenergetiku a plynárenství, která by představovala vhodný poradní mechanismus pro podporu spolupráce a koordinace regulačních orgánů jednotlivých členských států s cílem podporovat rozvoj vnitřního trhu s elektřinou a zemním plynem a přispět k tomu, aby se ve všech členských státech jednotně uplatňovala tato směrnice, směrnice Evropského parlamentu a Rady 2003/54/ES ze dne 26. června 2003 o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou ⁽¹⁾ a nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1228/2003 ze dne 26. června 2003 o podmínkách přístupu do sítě pro přeshraniční obchod s elektřinou ⁽²⁾.

- (15) Aby se zajistil účinný přístup na trh pro všechny hospodářské subjekty, včetně nových účastníků, jsou nezbytné nediskriminační vyrovnávací mechanismy odrážející na náklady. Jakmile bude trh se zemním plynem dostatečně likvidní, mělo by se toho dosáhnout prostřednictvím vytvoření průhledného tržního mechanismu pro dodávky a nákup zemního plynu k pokrytí potřeby vyrovnání. Pokud takový likvidní trh neexistuje, měly by vnitrostátní regulační orgány aktivně působit k tomu, aby byly vyrovnávací sazby nediskriminační a odrážely náklady. Současně by se měly poskytnout vhodné pobídky, aby se vyrovnávala úroveň dodávaného a odebraného zemního plynu a aby se předešlo ohrožení celého systému.

- (16) Vnitrostátní regulační orgány by měly mít možnost stanovovat nebo schvalovat sazby nebo metody pro jejich výpočet na základě návrhu provozovatele přepravní soustavy, provozovatele či provozovatelů distribučních soustav nebo provozovatele zařízení LNG, nebo na základě návrhu dohodnutého mezi tímto provozovatelem nebo provozovateli i a uživateli soustavy. Při plnění těchto úkolů by vnitrostátní regulační orgány měly zabezpečit, aby přepravní a distribuční sazby nebyly diskriminační, odrážely náklady a braly v úvahu dlouhodobé marginální náklady, které byly odstraněny v důsledku řízení poptávky.

- (17) Veškerý průmysl a obchod Společenství, včetně malých a středních podniků, a všichni občané Společenství by se měli co nejrychleji těšit z výhod vnitřního trhu díky poctivému přístupu a konkurenceschopnosti, a nepřímo tak přispívat k tvorbě pracovních míst, jako výsledek zvyšování efektivity v hospodářských subjektech.

⁽¹⁾ Úř. věst. L 176, 15.7.2003, s. 37.

⁽²⁾ Úř. věst. L 176, 15.7.2003, s. 1.

- (18) Spotřebitelé zemního plynu by měli mít možnost vybrat si svobodně svého dodavatele. Přesto by měl být zvolen přístup spočívající v postupném dotváření vnitřního trhu se zemním plynem, včetně stanovení zvláštní lhůty, aby se odvětví umožnilo přizpůsobit se a aby se zajistila existence přiměřených opatření a systémů pro ochranu zájmů spotřebitelů a zajistilo se jejich skutečné a účinné právo vybírat si dodavatele.
- (19) Postupné otevírání trhu úplné hospodářské soutěži by mělo co nejdříve odstranit rozdíly mezi členskými státy. Při provádění této směrnice by měla být zabezpečena průhlednost a jistota.
- (20) Směrnice 98/30/ES přispívá k přístupu ke skladování jako součásti plynárenské soustavy. S ohledem na zkušenosti získané při zavádění vnitřního trhu je třeba přijmout další opatření pro vyjasnění předpisů o přístupu ke skladování a k pomocným službám.
- (21) Skladovací zařízení jsou mimo jiné důležitým prostředkem plnění závazků veřejné služby, jakým je např. bezpečnost dodávek. To by nemělo vést k narušení hospodářské soutěže nebo diskriminaci v přístupu ke skladování.
- (22) Další opatření by měla být přijata za účelem zabezpečení průhledných a nediskriminačních sazeb za přístup k přepravě. Uvedené sazby by měly být použitelné na všechny uživatele na nediskriminačním základě. Jsou-li skladovací zařízení, skladování v potrubí nebo pomocné služby provozovány na dostatečně konkurenčním trhu, měl by být přístup umožněn na základě průhledných a nediskriminačních tržních mechanismů.
- (23) V zájmu bezpečnosti dodávek by se měla v jednotlivých členských státech sledovat rovnováha mezi nabídkou a poptávkou, a poté by měla následovat zpráva o situaci na úrovni Společenství beroucí v úvahu propojovací kapacitu mezi oblastmi. Toto sledování by se mělo provádět s dostatečným předstihem, aby umožnilo přijmout odpovídající opatření, je-li ohrožena bezpečnost dodávek. K zajištění stabilních dodávek zemního plynu by měly přispět výstavba a údržba nezbytné síťové infrastruktury, včetně propojovací kapacity.
- (24) Členské státy by měly zabezpečit, aby při dodržení nezbytných požadavků na kvalitu měly bioplyn, jiné druhy plynu z biomasy a ostatní druhy plynu zaručen nediskriminační přístup do plynárenské soustavy za podmínky, že tento přístup je trvale slučitelný s příslušnými technickými a bezpečnostními normami. Ty by měly zabezpečit, aby tyto druhy plynu bylo technicky možné bezpečně vtlakovat a přepravovat v soustavě zemního plynu, a měly by také brát v úvahu na chemické vlastnosti těchto plynů.
- (25) Důležitou součástí dodávek plynu v členských státech budou i nadále dlouhodobé smlouvy a je potřeba je zachovat jako možnost pro plynárenské dodavatelské podniky, pokud nenarušují cíle této směrnice a jsou v souladu se Smlouvou, včetně pravidel hospodářské soutěže. Je proto potřebné je brát v úvahu při plánování dodavatelské a přepravní kapacity plynárenských podniků.
- (26) Aby se zajistilo udržení vysoké úrovně veřejných služeb ve Společenství, měla by se veškerá opatření přijatá členskými státy za účelem dosažení cílů této směrnice pravidelně oznamovat Komisi. Komise by měla pravidelně zveřejňovat zprávu analyzující opatření přijatá na vnitrostátní úrovni za účelem dosažení cílů veřejných služeb a porovnávající jejich účinnost s cílem doporučovat opatření, která mají být přijata na vnitrostátní úrovni za účelem dosažení vysoké úrovně veřejných služeb.
- Členské státy by měly zabezpečit, aby zákazníci, pokud jsou připojeni na soustavu zemního plynu, byly informovány o svém právu na dodávky zemního plynu ve stanovené kvalitě a v přiměřených cenách. Přijatá opatření k ochraně konečných zákazníků se mohou lišit podle toho, zda se jedná o domácnosti či malé podniky.
- (27) Plnění požadavků kladených na veřejné služby je základním požadavkem této směrnice a je důležité, aby tato směrnice, která bere v úvahu cíle ochrany spotřebitelů, bezpečnosti dodávek, ochrany životního prostředí a stejné úrovně hospodářské soutěže ve všech členských státech, stanovila společné minimální normy dodržované všemi členskými státy. Je důležité, aby požadavky na veřejné služby mohly být vykládány na vnitrostátním základě, berouce v úvahu vnitrostátní podmínky a za podmínky dodržování práva Společenství.
- (28) Opatření prováděná členskými státy za účelem dosažení cílů sociální a hospodářské soudržnosti mohou zahrnovat zejména pokyny o přiměřených hospodářských pobídkách využívajících, pokud je to vhodné, veškeré existující nástroje členských států i Společenství. Tyto nástroje mohou zahrnovat odpovědnostní mechanismy zaručující nezbytné investice.
- (29) Pokud předpisy přijaté členskými státy k plnění povinnosti veřejné služby představují státní podporu ve smyslu čl. 87 odst. 1 Smlouvy, jsou podle čl. 88 odst. 3 Smlouvy povinny informovat o podporách Komisi.

- (30) Protože cíle navrhovaného opatření, totiž vytvoření plně funkčního vnitřního trhu se zemním plynem, na němž převládá spravedlivá hospodářská soutěž, nemůže být uspokojivě dosaženo na úrovni členských států, a proto, z důvodů jeho rozsahu a účinků, jej může být lépe dosaženo na úrovni Společenství, může Společenství přijmout opatření v souladu se zásadou subsidiarity stanovenou v článku 5 Smlouvy. V souladu se zásadou proporcionality stanovenou v uvedeném článku nepřekračuje tato směrnice rámec toho, co je nezbytné pro dosažení uvedeného cíle.
- (31) Na základě zkušeností získaných při uplatňování směrnice Rady 91/296/EHS ze dne 31. května 1991 o přepravě zemního plynu přepravními soustavami ⁽¹⁾ by se měla přijmout opatření pro zabezpečení jednotných a nediskriminačních režimů přístupu k přepravním činnostem, včetně přeshraničních toků zemního plynu mezi členskými státy. V zájmu zabezpečení jednotnosti v úpravě přístupu do plynárenských soustav i v případě tranzitu by se uvedená směrnice měla zrušit, aniž je tím dotčeno trvání smluv uzavřených podle uvedené směrnice. Zrušení směrnice 91/296/EHS by nemělo bránit uzavírání nových dlouhodobých smluv.
- (32) Vzhledem k rozsahu změn, které se provádějí ve směrnici 98/30/ES, je z důvodu jasnosti a přehlednosti žádoucí, aby byla dotyčná ustanovení znovu vydána.
- (33) Tato směrnice dodržuje základní práva a sleduje zásady uznané zejména Listinou základních práv Evropské unie.
- (34) Opatření nezbytná pro provedení této směrnice by měla být přijata v souladu s rozhodnutím Rady 1999/468/ES ze dne 28. června 1999 o postupech pro výkon prováděcích pravomocí svěřených Komisi ⁽²⁾,

PŘIJALY TUTO SMĚRNICI:

KAPITOLA I

OBLAST PŮSOBNOSTI A DEFINICE

Článek 1

Oblast působnosti

Tato směrnice stanoví společná pravidla pro přepravu, distribuci, dodávky a skladování zemního plynu. Stanoví pravidla

týkající se organizace a fungování odvětví zemního plynu, přístupu na trh, kritérií a postupů pro udělování povolení pro přepravu, distribuci, dodávky a skladování zemního plynu, jakož i pravidla pro provozování sítí.

Článek 2

Definice

Pro účely této směrnice se rozumí:

1. „plynárenským podnikem“ fyzická nebo právnická osoba, která se zabývá alespoň jednou z těchto činností: výroba, přeprava, distribuce, dodávky, nákup nebo skladování zemního plynu, včetně LNG, a která zajišťuje obchodní, technické nebo údržbářské úkoly související s těmito funkcemi, s výjimkou konečných spotřebitelů;
2. „těžební plynovodní sítí“ potrubí nebo potrubní síť provozovaná nebo zkonstruovaná jako součást projektu na výrobu ropy nebo plynu nebo používaná k přepravě zemního plynu z jednoho nebo více výrobních míst tohoto typu do zpracovatelského závodu nebo terminálu anebo konečného přístavního terminálu;
3. „přpravou“ přeprava zemního plynu vysokotlakou potrubní sítí jinou než těžební plynovodní sítí s cílem jeho dodávek zákazníkům, avšak s vyloučením dodávek samotných;
4. „provozovatelem přepravní soustavy“ fyzická nebo právnická osoba, která provádí přepravu a odpovídá za provoz, údržbu a v případě potřeby za rozvoj přepravní soustavy v dané oblasti, a případně za její propojení s jinými soustavami a za zabezpečení dlouhodobé schopnosti soustavy uspokojovat přiměřenou poptávku po přepravě plynu;
5. „distribucí“ přeprava zemního plynu místními nebo oblastními potrubními sítěmi s cílem jeho dodávek zákazníkům, avšak s vyloučením dodávek samotných;
6. „provozovatelem distribuční soustavy“ fyzická nebo právnická osoba, která provádí distribuci a odpovídá za provoz, údržbu a v případě potřeby za rozvoj distribuční soustavy v dané oblasti, a případně za její propojení s jinými soustavami a za zabezpečení dlouhodobé schopnosti soustavy uspokojovat přiměřenou poptávku po distribuci plynu;

⁽¹⁾ Úř. věst. L 147, 12.6.1991, s. 37. Směrnice naposledy pozměněná směrnicí Komise 95/49/ES (Úř. věst. L 233, 30.9.1995, s. 86).

⁽²⁾ Úř. věst. L 184, 17.7.1999, s. 23.

7. „dodávkami“ prodej, včetně dalšího prodeje, zemního plynu a LNG zákazníkům;
8. „dodavatelským podnikem“ fyzická nebo právnická osoba, která provádí dodávky;
9. „skladovacím zařízením“ zařízení používané pro skladování zemního plynu, které patří plynárenskému podniku nebo jím je provozováno, včetně zařízení LNG používaného pro skladování, avšak s výjimkou části používané pro výrobní činnosti a s výjimkou zařízení vyhrazeného výhradně pro provozovatele přepravní soustavy při plnění jejich úkolů;
10. „provozovatelem skladovacího zařízení“ fyzická nebo právnická osoba, která provádí skladování a odpovídá za provoz skladovacího zařízení;
11. „zařízením LNG“ terminál, který se používá pro zkapalnění zemního plynu nebo dovoz, vyložení a znovuzplynování LNG a které zahrnuje pomocné služby a prozatímní skladování nezbytné k znovuzplynování a k následnému dodání do přepravní soustavy, avšak nezahrnuje žádnou část terminálů LNG používanou ke skladování;
12. „provozovatelem zařízení LNG“ jakákoli fyzická nebo právnická osoba, která provádí zkapalnění zemního plynu, nebo dovoz, vykládání a znovuzplynování LNG a odpovídá za provoz zařízení LNG;
13. „soustavou“ jakákoli přepravní nebo distribuční soustava nebo zařízení LNG, která patří plynárenskému podniku nebo jím je provozována, včetně skladování v potrubí, a její zařízení poskytující pomocné služby, jakož i zařízení podniků ve skupině nezbytné pro zajištění přístupu k přepravě, distribuci a LNG;
14. „pomocnými službami“ všechny služby potřebné k přístupu k přepravní nebo distribuční soustavě nebo zařízení LNG nebo skladovacímu zařízení nebo k jejich provozování, včetně zařízení pro vyrovnávání zatížení soustavy a smíchávání plynu, s výjimkou zařízení vyhrazených výhradně pro provozovatele přepravních soustav při plnění jejich úkolů;
15. „skladováním v potrubí“ skladování plynu stlačením v plynárenských přepravních a distribučních soustavách, s výjimkou zařízení vyhrazených výhradně pro provozovatele přepravních soustav při plnění jejich úkolů;
16. „propojenou soustavou“ několik soustav, které jsou navzájem propojeny;
17. „propojovacím vedením“ dálkové přepravní vedení, které překračuje nebo přesahuje hranice mezi členskými státy výhradně za účelem propojení vnitrostátních přepravních soustav daných členských států;
18. „přímým vedením“ potrubí pro přepravu zemního plynu doplňující propojenou síť;
19. „integrováním plynárenským podnikem“ vertikálně nebo horizontálně integrovaný podnik;
20. „vertikálně integrovaným podnikem“ plynárenský podnik nebo skupina podniků, jejichž vzájemné vztahy jsou definovány v čl. 3 odst. 3 nařízení Rady (EHS) č. 4064/89 ze dne 21. prosince 1989 o kontrole spojování podniků⁽¹⁾ a kde daný podnik nebo skupina vykonává nejméně jednu z funkcí přepravy, distribuce, LNG nebo skladování a nejméně jednu z funkcí výroby nebo dodávek zemního plynu;
21. „horizontálně integrovaným podnikem“ podnik vykonávající alespoň jednu z funkcí výroby, přepravy, distribuce, dodávek nebo skladování zemního plynu a další funkci, která nesouvisí se zemním plynem;
22. „podnikem ve skupině“ podnik ve skupině ve smyslu článku 41 sedmé směrnice Rady 83/349/EHS ze dne 13. června 1983, založené na čl. 54 odst. 3 písm. g)(* Smlouvy, o konsolidovaných účetních závěrkách⁽²⁾ nebo přidružený podnik ve smyslu čl. 33 odst. 1 uvedené směrnice nebo podnik patřící stejným akcionářům;
23. „uživitelem soustavy“ fyzická nebo právnická osoba napájející soustavu nebo z ní zásobovaná;
24. „zákazníky“ velkoodběratelé a koneční spotřebitelé zemního plynu a plynárenské podniky, které nakupují zemní plyn;
25. „zákazníky v domácnostech“ zákazníci nakupující zemní plyn pro vlastní potřebu v domácnosti;
26. „zákazníky mimo domácnosti“ zákazníci nakupující zemní plyn, který není určen pro vlastní potřebu v domácnosti;
27. „konečným spotřebitelem“ zákazník nakupující zemní plyn pro vlastní potřebu;
28. „oprávněnými zákazníky“ zákazníci, kteří mohou volně nakupovat zemní plyn od dodavatele, jehož si zvolí ve smyslu článku 23 této směrnice;

(1) Úř. věst. L 395, 30.12.1989, s. 1. Nařízení naposledy pozměněné nařízením (ES) č. 1310/97 (Úř. věst. L 180, 9.7.1997, s. 1).

(*) Název směrnice 83/349/EHS byl pozměněn, aby se zohlednilo přečíslování článků Smlouvy o založení Evropského společenství v souladu s článkem 12 Amsterodamské smlouvy; původní odkaz byl na čl. 54 odst. 3 písm. g).

(2) Úř. věst. L 193, 18.7.1983, s. 1. Směrnice naposledy pozměněná směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2001/65/ES (Úř. věst. L 283, 27.10.2001, s. 28).

29. „velkoodběratelem“ fyzická nebo právnická osoba, jiná než provozovatel přepravní a distribuční soustavy, která nakupuje zemní plyn pro účely jeho dalšího prodeje v rámci nebo mimo rámec soustavy, na jejímž území je usazena;
30. „dlouhodobým plánováním“ plánování zásobovací a přepravní kapacity plynárenských podniků na dlouhodobém základě s cílem pokrýt poptávku po zemním plynu v soustavě, zajistit různorodost zdrojů a zabezpečit dodávky zákazníkům;
31. „vznikajícím trhem“ členský stát, ve kterém první obchodní dodávky na základě jeho první dlouhodobé smlouvy na dodávky zemního plynu byly provedeny nejdříve před deseti lety;
32. „bezpečností“ bezpečnost dodávek a technická bezpečnost.
33. „novou infrastrukturou“ infrastruktura, která není dokončena ke dni vstupu této směrnice v platnost.

KAPITOLA II

OBEČNÁ PRAVIDLA ORGANIZACE ODVĚTVÍ

Článek 3

Povinnosti veřejné služby a ochrana spotřebitele

1. Členské státy zabezpečí na základě svého institucionálního uspořádání, při zohlednění zásady subsidiarity a aniž je dotčen odstavec 2, aby byly plynárenské podniky provozovány v souladu se zásadami této směrnice a s cílem dosažení konkurenčního a bezpečného trhu se zemním plynem udržitelného z hlediska životního prostředí a aby nebyly diskriminovány z hlediska svých práv nebo povinností.

2. S plným ohledem na související ustanovení Smlouvy, zejména na její článek 86, mohou členské státy uložit z důvodů obecného hospodářského zájmu podnikům působícím v odvětví zemního plynu povinnosti veřejné služby, které se mohou týkat bezpečnosti, včetně zabezpečení dodávek, pravidelnosti, kvality a cen dodávek, jakož i ochrany životního prostředí, včetně energetické účinnosti a ochrany klimatu. Takové povinnosti musí být jasně vymezeny, být průhledné, nediskriminační, kontrolovatelné a zaručovat rovnost přístupu pro plynárenské společnosti Evropské unie k zákazníkům v jednotlivých členských státech. Ve vztahu k bezpečnosti dodávek, řízení energetické účinnosti/řízení poptávky a v zájmu plnění cílů v oblasti životního prostředí uvedených v tomto odstavci mohou členské státy zavést dlouhodobé plánování, přičemž berou v úvahu možnost, že o přístup do systému by mohly mít zájem třetí osoby.

3. Členské státy přijmou vhodná opatření na ochranu konečných spotřebitelů a na zabezpečení její vysoké úrovně, a zejména zabezpečí, aby existovaly dostatečné záruky na ochranu ohrožených spotřebitelů, včetně opatření na zabránění jejich odpojení. V této souvislosti mohou členské státy přijmout vhodná opatření na ochranu konečných spotřebitelů z odlehklých oblastí připojených k plynárenské soustavě. Členské státy mohou určit dodavatele poslední instance pro zákazníky připojené k plynárenské soustavě. Členské státy zabezpečí vysokou úroveň ochrany zákazníka, zejména s ohledem na průhlednost týkající se smluvních podmínek, obecných informací a mechanismů řešení sporů. Členské státy zajistí, aby oprávněný zákazník byl skutečně schopen přejít k jinému dodavateli. Tato opatření musí zahrnovat opatření uvedená v příloze A, alespoň pokud jde o zákazníky v domácnostech.

4. Členské státy přijmou vhodná opatření na dosažení cílů sociální a hospodářské soudržnosti a ochrany životního prostředí, která mohou zahrnovat prostředky pro boj proti klimatickým změnám a zabezpečení dodávek. K takovým opatřením může patřit zejména poskytování přiměřených hospodářských pobídek, popřípadě včetně používání veškerých existujících vnitrostátních nástrojů a nástrojů Společenství, na údržbu a výstavbu potřebné infrastruktury sítí, včetně kapacit propojení.

5. Členské státy se mohou rozhodnout neuplatňovat článek 4 na oblast distribuce, pokud by jeho použití právně nebo fakticky bránilo plnění povinností uložených plynárenským podnikům z důvodů obecného hospodářského zájmu a pokud rozvoj obchodu nebude ovlivněn do té míry, že by to bylo v rozporu se zájmy Společenství. Zájmy Společenství mimo jiné zahrnují hospodářskou soutěž s ohledem na oprávněné zákazníky v souladu s touto směrnicí a s článkem 86 Smlouvy.

6. Členské státy při provádění této směrnice informují Komisi o všech opatřeních přijatých pro plnění povinnosti veřejné služby včetně ochrany spotřebitele a životního prostředí a o jejich možném vlivu na vnitrostátní nebo mezinárodní hospodářskou soutěž bez ohledu na to, zda tato opatření vyžadují odchylku od této směrnice nebo ne. Členské státy následně oznámí Komisi každé dva roky všechny změny těchto opatření bez ohledu na to, zda vyžadují odchylku od této směrnice nebo ne.

Článek 4

Povolovací řízení pro nové kapacity

1. Je-li pro výstavbu plynárenského zařízení nebo pro jeho provozování nutné povolení (tj. licence, povolení, koncese, souhlas nebo schválení), udělí členské státy nebo jimi určené příslušné orgány povolení pro výstavbu nebo provozování takových zařízení, potrubí a souvisejícího vybavení na svém území

v souladu s odstavci 2 až 4. Členské státy nebo jimi určené příslušné orgány mohou rovněž udělovat na stejném základě povolení pro dodávky zemního plynu a povolení pro velkoobchodní ratele.

2. Pokud mají členské státy povolovací řízení, stanoví cíle a nediskriminační kritéria, které musí splnit podnik žádající o povolení pro výstavbu nebo provozování plynárenských zařízení nebo žádající o povolení dodávat zemní plyn. Povolovací řízení a kritéria musí být zveřejněny.

3. Členské státy zabezpečí, aby důvody pro odmítnutí udělení povolení byly objektivní a nediskriminační a byly sděleny žadateli. Důvody odmítnutí je nutno zaslat Komisi pro informaci. Členské státy zavedou postup, který umožní žadateli podat proti takovému odmítnutí opravný prostředek.

4. Při rozvoji nově zásobovaných oblastí a v zájmu efektivního provozu obecně, aniž je dotčen článek 24, mohou členské státy odepřít udělení dalšího oprávnění k výstavbě a provozu distribučních potrubních sítí v určité oblasti, pokud jsou v této oblasti soustavy vybudovány nebo navrženy k vybudování a stávající nebo navrhovaná kapacita není využita.

Článek 5

Sledování bezpečnosti dodávek

Členské státy zabezpečí sledování bezpečnosti dodávek. Pokud to považují za vhodné, mohou tímto úkolem pověřit regulační orgány uvedené v čl. 25 odst. 1. Toto sledování zahrnuje zejména rovnováhu mezi nabídkou a poptávkou na vnitrostátním trhu, úroveň očekávané budoucí poptávky, předpokládané dodatečné kapacity, které se plánují nebo jsou ve výstavbě, kvalitu a úroveň údržby sítí a opatření na pokrytí poptávky v době špičky a na řešení výpadků jednoho nebo více dodavatelů. Příslušné orgány uveřejní každé dva roky nejpozději do 31. července zprávu podávající přehled zjištění vyplývajících ze sledování těchto záležitostí a všechna přijatá nebo plánovaná opatření na jejich řešení, a tuto zprávu neprodleně sdělí Komisi.

Článek 6

Technické předpisy

Členské státy zajistí, aby byla definována technická bezpečnostní kritéria a aby byly vypracovány a zveřejněny technické předpisy stanovící minimální technické konstrukční a provozní požadavky na připojení k síti zařízení LNG, skladovacích zařízení, ostatních přepravních nebo distribučních soustav a přímých vedení. Tyto technické předpisy zabezpečí interoperabilitu systémů a musí být objektivní a nediskriminační. Uvedené předpisy se oznamují Komisi v souladu s článkem 8 směrnice Evropského parlamentu a Rady 98/34/ES ze dne 22. června 1998 o postupu při

poskytování informací v oblasti norem a technických předpisů a předpisů pro služby informační společnosti. ⁽¹⁾

KAPITOLA III

PŘEPRAVA, SKLADOVÁNÍ A LNG

Článek 7

Určení provozovatelů soustavy

Členské státy určí nebo požádají plynárenské podniky, které vlastní přepravní soustavu, skladovací zařízení nebo zařízení LNG, aby na dobu stanovenou členskými státy a s přihlédnutím k účinnosti a hospodářské rovnováze určily jednoho nebo více provozovatelů soustavy. Členské státy zabezpečí, aby provozovatelé přepravních soustav, skladovacích zařízení a zařízení LNG jednali v souladu s články 8 až 10.

Článek 8

Úkoly provozovatelů soustavy

1. Každý provozovatel přepravní soustavy, skladovacího zařízení nebo zařízení LNG

- a) provozuje, udržuje a rozvíjí bezpečnost, spolehlivost a účinnost přepravních soustav, skladovacích zařízení nebo zařízení LNG s řádným ohledem na životní prostředí;
- b) zajišťuje nediskriminaci mezi uživateli soustavy a kategoriemi uživatelů soustavy, zejména pokud jde o zvýhodňování svých podniků ve skupině;
- c) poskytuje dostatečné informace provozovateli jakékoli jiné přepravní soustavy, skladovacího zařízení, zařízení LNG nebo distribuční soustavy, s nimiž je jeho soustava propojena, aby zajistil bezpečnou a efektivní přepravu a skladování zemního plynu v propojené soustavě nebo zařízení;
- d) poskytuje informace uživatelům soustavy, které potřebují pro účinný přístup k soustavě.

2. Pravidla přijatá provozovateli přepravní soustavy pro vyrovnávání soustavy přepravy zemního plynu musí být objektivní, průhledná a nediskriminační, včetně pravidel pro účtování

⁽¹⁾ Úř. věst. L 204, 21.7.1998, s. 37. Směrnice ve znění směrnice 98/48/ES (Úř. věst. L 217, 5.8.1998, s. 18).

poplatků uživatelům soustavy, kteří využívají jejich sítě, za energetickou nerovnováhu. Podmínky poskytování těchto služeb provozovateli přepravní soustavy, včetně pravidel a sazeb, se stanoví pomocí metod slučitelných s čl. 25 odst. 2, nediskriminačním a náklady odrážejícím způsobem, a zveřejňují se.

3. Členské státy mohou požadovat, aby provozovatelé přepravní soustavy dodržovali minimální normy pro údržbu a rozvoj přepravní soustavy, včetně propojovací kapacity.

4. Provozovatelé přepravní soustavy získávají energii, kterou používají k vykonávání svých funkcí v souladu s průhlednými, nediskriminačními a tržními postupy

Článek 9

Právní oddělení provozovatelů přepravní soustavy

1. Je-li provozovatel přepravní soustavy součástí vertikálně integrovaného podniku, musí být nezávislý, přinejmenším pokud jde o právní formu, organizaci a rozhodování, na ostatních činnostech, které nesouvisí s přepravou. Tento požadavek nepředstavuje povinnost oddělit vlastnictví majetku provozovatele přepravní soustavy od vertikálně integrovaného podniku.

2. Aby se zajistila nezávislost provozovatele přepravní soustavy uvedená v odstavci 1, použijí se tato minimální kritéria:

a) osoby odpovědné za řízení provozovatele přepravní soustavy nesmějí být zapojeny do podnikových struktur integrovaného plynárenského podniku přímo nebo nepřímo pověřeného běžným provozem spojeným s výrobou, distribucí a dodávkami zemního plynu;

b) musí být přijata vhodná opatření, aby se profesionální zájmy osob odpovědných za řízení provozovatele přepravní soustavy braly v úvahu takovým způsobem, který zabezpečuje, že jsou schopny jednat nezávisle;

c) provozovatel přepravní soustavy má účinná rozhodovací práva nezávislá na integrovaném plynárenském podniku, pokud jde o majetek potřebný pro provoz, údržbu nebo rozvoj soustavy. Nemělo by to bránit existenci náležitých koordinačních mechanismů zajišťujících ochranu práv mateřské společnosti na dohled nad řízením a hospodařením, pokud jde o návratnost aktiv v dceřiné společnosti, nepřímo regulovaných v souladu s čl. 25 odst. 2. Umožňuje to mateřské společnosti zejména schvalovat roční finanční plán nebo jakýkoli rovnocenný nástroj provozovatele přepravní soustavy a stanovovat paušální limity pro úroveň zadluženosti své dceřiné společnosti. Neumožňuje to mateřské společnosti vydávat

příkazy týkající se běžného provozu, ani pokud jde o jednotlivá rozhodnutí týkající se výstavby nebo modernizace přepravního vedení nepřekračující podmínky schváleného finančního plánu nebo jakéhokoli rovnocenného nástroje;

d) provozovatel přepravní soustavy stanoví program shody, který stanoví opatření přijímaná za účelem vyloučení diskriminačního chování, a zajistí dostatečné sledování plnění programu. Tento program stanoví konkrétní povinnosti zaměstnanců potřebné pro dosažení tohoto cíle. Osoba nebo subjekt pověřený sledováním programu shody předkládá regulačnímu orgánu uvedenému v čl. 25 odst. 1 výroční zprávu popisující přijatá opatření. Tato zpráva se zveřejňuje.

Článek 10

Zachování důvěrnosti provozovateli přepravní soustavy

1. Aniž je dotčen článek 16 nebo kterákoli jiná zákonná povinnost poskytovat informace, musí provozovatel přepravní soustavy, skladovacího zařízení nebo zařízení LNG zachovávat důvěrnost informací, které mají z obchodního hlediska citlivou povahu a o kterých se dozví při výkonu své činnosti, a zabránit tomu, aby se zveřejněné informace o vlastních činnostech, které mohou být výhodné z obchodního hlediska, poskytovaly diskriminačním způsobem.

2. Provozovatelé přepravní soustavy nezneužijí při prodeji nebo nákupu zemního plynu podniky ve skupině obchodně citlivé informace získané od třetích osob v rámci poskytování nebo jednání přístupu k soustavě.

KAPITOLA IV

DISTRIBUCE A DODÁVKY

Článek 11

Určení provozovatelů distribuční soustavy

Členské státy určí nebo požádají podniky, které vlastní distribuční soustavu nebo za ni odpovídají, aby na dobu stanovenou členskými státy a s přihlédnutím k účinnosti a hospodářské rovnováze určily jednoho nebo více provozovatelů distribuční soustavy, a zajistí, aby provozovatelé distribuční soustavy jednali v souladu s články 12 až 14.

Článek 12

Úkoly provozovatelů distribuční soustavy

1. Provozovatel distribuční soustavy provozuje, udržuje a rozvíjí bezpečnou, spolehlivou a účinnou distribuční soustavu na základě hospodárnosti a s náležitým ohledem na životní prostředí.
2. V žádném případě nesmí diskriminovat uživatele soustavy nebo kategorie uživatelů soustavy, zejména pokud jde o zvýhodňování podniků ve skupině.
3. Provozovatel distribuční soustavy poskytuje dostatečné informace provozovateli jakékoli jiné distribuční nebo soustavy nebo zařízení LNG nebo skladovacího zařízení, aby zajistil bezpečný a účinný provoz propojené soustavy při přepravě a skladování zemního plynu.
4. Provozovatel distribuční soustavy poskytuje uživatelům soustavy informace, které potřebují pro účinný přístup k soustavě.
5. Odpovídají-li provozovatelé distribuční soustavy za vyrovnávání plynárenské distribuční soustavy, musí být pravidla, která přijímají za tímto účelem, objektivní, průhledná a nediskriminační, včetně pravidel pro účtování poplatků uživatelům soustavy, kteří využívají jejich soustavu, za energetickou nerovnováhu. Podmínky poskytování těchto služeb provozovateli soustavy, včetně pravidel a sazeb, se stanoví v souladu s čl. 25 odst. 2 nediskriminačním a náklady odrážejícím způsobem, a zveřejňují se.

Článek 13

Právní oddělení provozovatelů distribuční soustavy

1. Je-li provozovatel distribuční soustavy součástí vertikálně integrovaného podniku, musí být nezávislý, přinejmenším pokud jde o právní formu, organizaci a rozhodování, na ostatních činnostech, které nesouvisí s distribucí. Tento požadavek nepředstavuje povinnost oddělit vlastnictví majetku provozovatele distribuční soustavy od vertikálně integrovaného podniku.
2. Kromě požadavků odstavce 1, pokud je provozovatel distribuční soustavy součástí vertikálně integrovaného podniku, musí být nezávislý, pokud jde o organizaci a rozhodování, na ostatních činnostech, které nesouvisí s distribucí. Aby se tohoto dosáhlo, použijí se tato minimální kritéria:
 - a) osoby odpovědné za řízení provozovatele distribuční soustavy nesmějí být zapojeny do podnikových struktur integrovaného plynárenského podniku přímo nebo nepřímo pověřeného

běžným provozem spojeným s výrobou, přepravou a dodávkami zemního plynu;

- b) musí být přijata vhodná opatření, aby se profesionální zájmy osob odpovědných za řízení provozovatele distribuční soustavy braly v úvahu takovým způsobem, který zajišťuje, že jsou schopny jednat nezávisle;
- c) provozovatel distribuční soustavy má účinná rozhodovací práva nezávislá na integrovaném plynárenském podniku, pokud jde o majetek potřebný pro provoz, údržbu nebo rozvoj soustavy. Nemělo by to bránit existenci náležitých koordinačních mechanismů zajišťujících ochranu práv mateřské společnosti na dohled nad řízením a hospodařením, pokud jde o návratnost aktiv v dceřiné společnosti, nepřímo regulovaných v souladu s čl. 25 odst. 2. Umožňuje to mateřské společnosti zejména schvalovat roční finanční plán nebo jakýkoli rovnocenný nástroj provozovatele distribuční soustavy a stanovovat paušální limity pro úroveň zadluženosti své dceřiné společnosti. Neumožňuje to mateřské společnosti vydávat příkazy týkající se běžného provozu, ani pokud jde o jednotlivá rozhodnutí týkající se výstavby nebo modernizace distribučního vedení nepřekračující podmínky schváleného finančního plánu nebo jakéhokoli rovnocenného nástroje;
- d) provozovatel distribuční soustavy stanoví program shody, který stanoví opatření přijímaná za účelem vyloučení diskriminačního chování a zajistí dostatečné sledování plnění programu. Tento program stanoví konkrétní povinnosti zaměstnanců potřebné pro dosažení tohoto cíle. Osoba nebo subjekt pověřený sledováním programu shody předkládá regulačnímu orgánu uvedenému v čl. 25 odst. 1 výroční zprávu popisující přijatá opatření. Tato zpráva se zveřejňuje.

Členské státy se mohou rozhodnout neuplatňovat odstavce 1 a 2 na integrované plynárenské podniky sloužící méně než 100 000 připojeným zákazníkům.

Článek 14

Zachování důvěrnosti provozovateli distribuční soustavy

1. Aniž je dotčen článek 16 nebo kterákoli jiná zákonná povinnost poskytovat informace, musí provozovatel distribuční soustavy zachovávat důvěrnost informací, které mají z obchodního hlediska citlivou povahu a o kterých se dozví při výkonu své činnosti, a musí zabránit tomu, aby se zveřejněné informace o jeho vlastních činnostech, které mohou být výhodné z obchodního hlediska, poskytovaly diskriminačním způsobem.

2. Provozovatelé distribuční soustavy nezneužijí při prodeji nebo nákupu zemního plynu spřízněnými podniky obchodně citlivé informace získané od třetích osob v rámci poskytování nebo prodávání přístupu k soustavě.

d) provozovatel kombinované soustavy stanoví program shody, který stanoví opatření přijímaná za účelem vyloučení diskriminačního chování, a zajistí dostatečné sledování plnění programu. Tento program stanoví konkrétní povinnosti zaměstnanců potřebné pro dosažení tohoto cíle. Osoba nebo subjekt pověřený sledováním programu shody předkládá regulačnímu orgánu uvedenému v čl. 25 odst. 1 výroční zprávu popisující přijatá opatření. Tato zpráva se zveřejňuje.

Článek 15

Provozovatel kombinované soustavy

Pravidla uvedená v čl. 9 odst. 1 a čl. 13 odst. 1 nebrání činnosti provozovatele kombinované přepravní soustavy, zařízení LNG, skladovacího zařízení a distribuční soustavy, který je z hlediska právní formy, organizace a rozhodování nezávislý na jiných činnostech, které se netýkají provozování přepravní soustavy, zařízení LNG, skladovacího zařízení nebo distribuční soustavy, a který splňuje požadavky stanovené v písmenech a) až d). Tato pravidla nevytvářejí povinnost oddělit vlastnictví kombinované soustavy od vertikálně integrovaného podniku:

- a) osoby odpovědné za řízení provozovatele kombinované soustavy nesmějí být zapojeny do podnikových struktur integrovaného plynárenského podniku přímo nebo nepřímo pověřeného běžným provozem spojeným s výrobou nebo dodávkami zemního plynu;
- b) musí být přijata vhodná opatření, aby se profesionální zájmy osob odpovědných za řízení provozovatele kombinované soustavy braly v úvahu takovým způsobem, který zabezpečuje, že jsou schopny jednat nezávisle;
- c) provozovatel kombinované soustavy má účinná rozhodovací práva nezávislá na integrovaném plynárenském podniku, pokud jde o majetek potřebný pro provoz, údržbu nebo rozvoj soustavy. Nemělo by to bránit existenci náležitých koordinačních mechanismů zajišťujících ochranu práv mateřské společnosti na dohled nad řízením a hospodařením, pokud jde o návratnost aktiv v dceřiné společnosti, nepřímo regulovaných v souladu s čl. 25 odst. 2. Umožňuje to mateřské společnosti zejména schvalovat roční finanční plán nebo jakýkoli rovnocenný nástroj provozovatele kombinované soustavy a stanovovat paušální limity pro úroveň zadluženosti své dceřiné společnosti. Neumožňuje to mateřské společnosti vydávat příkazy týkající se běžného provozu, ani pokud jde o jednotlivá rozhodnutí týkající se výstavby nebo modernizace přepravního a distribučního vedení nepřekračující podmínky schváleného finančního plánu nebo jakéhokoli rovnocenného nástroje;

KAPITOLA V

ODDĚLENÍ ÚČETNICTVÍ A JEHO PRŮHLEDNOST

Článek 16

Právo na přístup k účetnictví

1. Členské státy nebo jimi určené příslušné orgány, včetně regulačních orgánů uvedených v čl. 25 odst. 1 a orgánů pro řešení sporů uvedených v čl. 20 odst. 3, mají právo na přístup k účetnictví plynárenských podniků uvedených v článku 17, pokud je to nezbytné k plnění jejich úkolů.

2. Členské státy nebo jimi určené příslušné orgány, včetně regulačních orgánů uvedených v čl. 25 odst. 1 a orgánů pro řešení sporů, musí zachovávat důvěrnost informací, které mají z obchodního hlediska citlivou povahu. Členské státy mohou upravit sdělování takových informací, pokud je to nezbytné k plnění úkolů příslušných orgánů.

Článek 17

Oddělení účetnictví

1. Členské státy přijmou nezbytná opatření, aby účetnictví plynárenských podniků bylo vedeno v souladu s odstavci 2 až 5. Pokud podniky využívají odchylku od uvedených ustanovení na základě čl. 28 odst. 2 a 4, musí vést alespoň vnitřní účetnictví v souladu s tímto článkem.

2. Plynárenské podniky bez ohledu na režim vlastnictví nebo právní formu vypracují, předloží k auditu a zveřejní své roční účetní závěrky v souladu s vnitrostátními právními předpisy o ročních účetních závěrkách kapitálových společností, přijatými podle čtvrté směrnice Rady 78/660/EHS ze dne 25. července 1978, založené na čl. 44 odst. 2 písm. g) (*) Smlouvy, o ročních účetních závěrkách některých forem společností⁽¹⁾.

(*) Název směrnice 78/660/EHS byl pozměněn, aby se zohlednilo přečíslování článků Smlouvy o založení Evropského společenství v souladu s článkem 12 Amsterodamské smlouvy; původní odkaz byl na čl. 54 odst. 3 písm. g).

(1) Úř. věst. L 222, 14.8.1978, s. 11. Směrnice naposledy pozměněná směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2001/65/ES (Úř. věst. L 283, 27.10.2001, s. 28).

Podniky, které nemají zákonnou povinnost zveřejňovat své roční účetní závěrky, uchovávají jedno vyhotovení k dispozici pro veřejnost ve svém sídle.

3. Plynárenské podniky vedou ve svém vnitřním účetnictví odděleně své přepravní, distribuční, LNG a skladovací činnosti tak, jak by to bylo požadováno, kdyby dotyčné činnosti prováděly samostatné podniky, s cílem zamezit diskriminaci, vzájemnému subvencování a narušování hospodářské soutěže. Mohou rovněž vést účetnictví, které může být konsolidované, o ostatních plynárenských činnostech, které se netýkají přepravy, distribuce, LNG ani skladování. Do 1. července 2007 musí vést oddělené účetnictví pro činnosti v oblasti dodávek pro oprávněné zákazníky a pro neoprávněné zákazníky. Výnosy z vlastnictví přepravní nebo distribuční soustavy se v účetnictví vykazují odděleně. Případně vedou konsolidované účetnictví pro ostatní neplynárenské činnosti. Vnitřní účetnictví zahrne rozvahu a výsledovku pro každou činnost.

4. Audit uvedený v odstavci 2 ověří zejména dodržování povinností zamezení diskriminace a vzájemného subvencování, uvedených v odstavci 3.

5. Podniky ve svém vnitřním účetnictví vymezí pravidla pro zaúčtování aktiv a pasiv a nákladů a výnosů, jakož i pro odpisování, aniž jsou tím dotčena použitelná vnitrostátní účetní pravidla, kterými se řídí při vedení odděleného účetnictví uvedeného v odstavci 3. Tato vnitřní pravidla lze měnit pouze výjimečně. Jejich změny musí být oznámeny a rádně odůvodněny.

6. Roční účetní závěrky uvedou v příloze veškeré transakce většího objemu provedené s podniky ve skupině.

KAPITOLA VI

ORGANIZACE PŘÍSTUPU DO SOUSTAVY

Článek 18

Přístup třetích osob

1. Členské státy zabezpečí zavedení systému pro přístup třetích osob k přepravní a distribuční soustavě zařízení LNG na základě

zveřejněných sazeb použitelných na oprávněné zákazníky a používaných objektivně a bez diskriminace mezi uživateli soustavy. Členské státy zajistí, aby tyto sazby nebo metody pro jejich výpočet byly před vstupem v platnost schváleny v souladu s čl. 25 odst. 1 a aby tyto sazby a metody, jsou-li schváleny jen metody, byly před vstupem v platnost zveřejněny.

2. Provozovatelé přepravní soustavy musí mít přístup k soustavám ostatních provozovatelů přepravní soustavy, pokud je to nezbytné pro plnění jejich úkolů, včetně pokud jde o přeshraniční přepravu.

3. Tato směrnice není na překážku uzavírání dlouhodobých smluv, pokud jsou v souladu s pravidly Společenství v oblasti hospodářské soutěže.

Článek 19

Přístup ke skladování

1. Pro organizaci přístupu ke skladovacím zařízením a skladování v potrubí, je-li to technicky nebo hospodářsky nezbytné k poskytování účinného přístupu k soustavě pro účely dodávek zákazníkům, jakož i pro organizaci přístupu k pomocným službám mohou členské státy zvolit buď jeden z postupů uvedených v odstavcích 3 a 4, nebo oba. Tyto postupy se uplatňují v souladu s objektivními, průhlednými a nediskriminačními kritérii.

2. Odstavec 1 se nevztahuje na pomocné služby a prozatímní skladování, které se týká zařízení LNG a které jsou nezbytné k procesu znovuzplynování a následného dodání do přepravní soustavy.

3. V případě sjednaného přístupu přijmou členské státy nezbytná opatření, aby plynárenským podnikům a oprávněným zákazníkům z oblasti pokryté propojenou sítí nebo mimo ni umožnily sjednat přístup ke skladování a skladování v potrubí, je-li to technicky nebo hospodářsky nezbytné k poskytování účinného přístupu k síti, jakož i pro organizaci přístupu k jiným pomocným službám. Strany jsou povinny sjednat svůj přístup ke skladování, skladování v potrubí a jiným pomocným službám v dobré víře.

Smlouvy o přístupu ke skladování, skladování v potrubí a jiným pomocným službám se sjednávají s odpovídajícím provozovatelem skladovacího zařízení nebo plynárenským podnikem. Členské státy požadují, aby provozovatelé skladovacích zařízení a plynárenské podniky zveřejnili své hlavní obchodní podmínky pro využívání skladování, skladování v potrubí a jiných pomocných služeb během šesti měsíců po provedení této směrnice a poté každý rok.

4. Členské státy, které zvolí regulovaný přístup, přijmou nezbytná opatření, aby poskytly plynárenským podnikům a oprávněným zákazníkům z oblasti pokryté propojenou sítí nebo mimo ni právo přístupu ke skladování, skladování v potrubí a jiným pomocným službám na základě zveřejněných sazeb nebo jiných podmínek a závazků pro používání daného skladování nebo skladování v potrubí. Toto právo přístupu může být oprávněným zákazníkům poskytnuto tím, že se jim umožní uzavřít smlouvy o dodávkách s konkurenčními plynárenskými podniky jinými než vlastníkem nebo provozovatelem soustavy nebo podnikem ve skupině.

Článek 20

Přístup k těžebním plynovodním sítím

1. Členské státy přijmou nezbytná opatření, aby zajistily, že plynárenské podniky a oprávnění zákazníci bez ohledu na to, kde se nacházejí, byli schopni získat přístup k těžebním plynovodním sítím, včetně zařízení poskytujících technické služby spojené s tímto přístupem, v souladu s tímto článkem, s výjimkou částí těchto sítí a zařízení, které jsou používány pro místní těžební činnosti na nalezišti, kde je plyn těžen. Tato opatření jsou oznámena Komisi v souladu s článkem 33.

2. Přístup uvedený v odstavci 1 je poskytován způsobem určeným členským státem v souladu s odpovídajícími právními nástroji. Členské státy uplatňují cíle spravedlivého a otevřeného přístupu, dosažení konkurenčního trhu se zemním plynem a ochrany před zneužíváním dominantního postavení, s přihlédnutím k bezpečnosti a pravidelnosti dodávek, objemu, který je nebo může být celkově dostupný, a k ochraně životního prostředí. V úvahu je možné vzít

- a) potřebu odmítnout přístup, pokud existuje neslučitelnost technických specifikací, kterou nelze přiměřeným způsobem překonat;
- b) potřebu zabránit obtížím, které nelze přiměřeným způsobem překonat a které by mohly nepříznivě ovlivnit efektivitu současné a plánované budoucí výroby uhlovodíků, včetně nalezišť s nízkou ekonomickou návratností;
- c) potřebu respektovat řádně odůvodněné a přiměřené potřeby vlastníka nebo provozovatele těžební plynovodní sítě ohledně dopravy a zpracování plynu a zájmy všech ostatních uživatelů těžební plynovodní sítě nebo zpracovatelských nebo manipulačních zařízení, která by mohla být dotčena, a

d) potřebu uplatňovat vnitrostátní právní a správní předpisy týkající se udělování povolení k výrobě nebo rozvoji těžby v souladu s právem Společenství.

3. Členské státy zajistí, aby byl zaveden postup pro urovnávání sporů, včetně orgánu nezávislého na stranách s přístupem ke všem důležitým informacím, který umožní rychlé vyřešení sporů týkajících se přístupu k těžebním plynovodním sítím, s přihlédnutím ke kritériím uvedeným v odstavci 2 a k počtu stran, které mohou být zapojeny do sjednávání přístupu k těmto sítím.

4. V případě přeshraničních sporů se použije postup pro urovnávání sporů toho členského státu, do jehož pravomoci spadá těžební plynovodní síť, která odmítá přístup. Pokud v přeshraničních sporech daná síť spadá do působnosti více členských států, konzultují se tyto státy s cílem zajistit jednotné uplatňování této směrnice.

Článek 21

Odmítnutí přístupu

1. Plynárenské podniky mohou odmítnout přístup k soustavě pro nedostatek kapacity nebo tehdy, jestliže by jim přístup k soustavě bránil plnit povinnosti veřejné služby uvedené v čl. 3 odst. 2, které jsou jim uloženy, anebo z důvodu vážných hospodářských a finančních obtíží vyplývajících ze smluv „ber nebo plat“, s přihlédnutím ke kritériím a postupům uvedeným v článku 27 a k řešení zvolenému členským státem podle odstavce 1 zmíněného článku. Odmítnutí musí být řádně odůvodněno.

2. Členské státy mohou přijmout nezbytná opatření k zajištění toho, aby plynárenský podnik, který odmítl přístup k soustavě pro nedostatek kapacity nebo neexistenci přípojky, učinil potřebná zlepšení, pokud je to hospodárné nebo pokud je oprávněný zákazník ochoten za ně zaplatit. Pokud členské státy uplatňují čl. 4 odst. 4, přijmou taková opatření.

Článek 22

Nová infrastruktura

1. Větším novým plynárenským infrastrukturám, tj. propojovacím vedením mezi členskými státy, zařízeními LNG a skladovacím zařízeními mohou být na základě žádosti uděleny výjimky z článků 18, 19, 20 a čl. 25 odst. 2, 3 a 4 za těchto podmínek:

- a) investice musí zlepšit hospodářskou soutěž v dodávkách plynu a bezpečnost dodávek;

- b) úroveň rizika spojeného s investicí je taková, že k investici by bez udělení výjimky nedošlo;
- c) infrastruktura musí být vlastněna fyzickou nebo právnickou osobou, která je alespoň ve své právní formě oddělena od provozovatelů soustav, v jejichž soustavách bude infrastruktura vybudována;
- d) od uživatelů dané infrastruktury budou vybírány poplatky;
- e) výjimka není na újmu hospodářské soutěži nebo řádnému fungování vnitřního trhu nebo účinnému fungování regulované soustavy, ke které je infrastruktura připojena.

2. Odstavec 1 se týká rovněž významných zvýšení kapacity stávajících infrastruktur a změn infrastruktur, které umožňují rozvoj nových zdrojů dodávek plynu.

3. a) Regulační orgán uvedený v článku 25 může případně rozhodnout o výjimce uvedené v odstavcích 1 a 2. Členské státy však mohou stanovit, aby regulační orgány předkládaly příslušnému orgánu členského státu svá stanoviska k žádostem o udělení výjimky k formálnímu schválení. Tato stanoviska se zveřejňuje spolu s rozhodnutím.

b) i) Výjimka se může vztahovat k nové infrastruktuře, ke stávající infrastruktuře s významně zvýšenou kapacitou nebo ke změnám stávající infrastruktury, nebo k jejich částem.

ii) Při rozhodování o udělení výjimky musí být v každém jednotlivém případě posouzena potřeba stanovit podmínky ohledně délky trvání výjimky a nediskriminačního přístupu k propojovacímu vedení.

iii) Při rozhodování o podmínkách podle tohoto písmene by měla být zejména zohledněna délka smluv, dodatečná kapacita, která má být vybudována, nebo změny stávající kapacity, časový horizont projektu a vnitrostátní podmínky.

c) Při poskytování výjimky může příslušný orgán stanovit pravidla a mechanismy pro správu a rozmístování kapacit, pokud to nebrání provádění dlouhodobých smluv.

d) Rozhodnutí o výjimce, včetně podmínek uvedených v písmeni b), musí být řádně odůvodněno a zveřejněno.

e) V případě propojovacího vedení je rozhodnutí o výjimce přijato po konzultaci s ostatními členskými státy nebo dotčnými regulačními orgány.

4. Výjimku musí příslušný orgán neprodleně oznámit Komisi společně se všemi důležitými informacemi ve vztahu k rozhodnutí. Tyto informace se předkládají v úhrnné podobě, aby mohla Komise přijmout podložené rozhodnutí.

Tyto informace obsahují zejména

a) přesné důvody, na jejichž základě regulační orgán nebo členský stát udělil výjimku, včetně finančních údajů odůvodňujících potřebu výjimky;

b) provedenou analýzu dopadu udělení výjimky na hospodářskou soutěž a řádné fungování vnitřního trhu s plynem;

c) důvody pro délku trvání výjimky a podíl na celkové kapacitě dotyčné plynárenské infrastruktury, pro kterou je výjimka udělena;

d) výsledek konzultací s dotčenými členskými státy nebo regulačními orgány, pokud se výjimka vztahuje na propojovací vedení;

e) přínos infrastruktury k diverzifikaci dodávek plynu.

Do dvou měsíců po obdržení oznámení může Komise požádat dotyčné regulační orgány nebo členské státy, aby změnilly nebo zrušily rozhodnutí o udělení výjimky. Pokud si Komise vyžádá doplňující informace, může být tato dvouměsíční lhůta prodloužena o jeden měsíc.

Pokud dotyčný regulační orgán nebo členský stát uvedené žádosti ve lhůtě čtyř týdnů nevyhoví, přijme Komise konečné rozhodnutí postupem podle čl. 30 odst. 2.

Komise zabezpečí zachování důvěrnosti citlivých obchodních informací.

Článek 23

Otevírání trhu a vzájemnost

1. Členské státy zajistí, aby oprávněnými zákazníky byli

a) do 1. července 2004 oprávnění zákazníci stanovení v čl. 18 směrnice 98/30/ES. Členské státy zveřejní do 31. ledna každého roku kritéria pro definování těchto oprávněných zákazníků;

b) nejpozději do 1. července 2004 všichni zákazníci mimo domácnosti;

c) od 1. července 2007 všichni zákazníci.

2. Aby se předešlo nerovnováze při otvírání trhů se zemním plynem,

- a) smlouvy na dodávky s oprávněným zákazníkem v soustavě jiného členského státu se nezakazují, je-li zákazník považován za oprávněného v obou daných soustavách;
- b) pokud jsou odmítnuty transakce popsané v písmenu a) kvůli tomu, že zákazník je oprávněn jen v jedné z obou soustav, může Komise s přihlédnutím k situaci na trhu a k obecnému zájmu nařídít odmítající straně provést požadované dodávky na žádost některého z členských států, v nichž se soustavy nacházejí.

Článek 24

Přímá vedení

1. Členské státy přijmou nezbytná opatření, která umožní

- a) plynárenským podnikům usazeným na jejich území zásobovat oprávněné zákazníky prostřednictvím přímých vedení;
- b) každému oprávněnému zákazníkovi usazenému na jejich území, aby byl plynárenskými podniky zásobován prostřednictvím přímých vedení.

2. Členské státy nebo jimi určený příslušný orgán stanoví kritéria pro povolení výstavby přímých vedení na svém území v případech, kdy je pro výstavbu nebo provozování přímých vedení požadováno povolení (tj. licence, povolení, koncese, souhlas nebo schválení). Tato kritéria musí být objektivní a nediskriminační.

3. Členské státy mohou podmínit povolení výstavby přímého vedení buď odmítnutím přístupu do soustavy případně na základě článku 21, anebo zahájením smířčího řízení podle článku 25.

Článek 25

Regulační orgány

1. Členské státy určí jeden nebo více příslušných subjektů plnících funkci regulačních orgánů. Tyto orgány musí být zcela nezávislé na zájmech odvětví zemního plynu. Na základě tohoto článku jsou pověřeny alespoň zajišťováním nediskriminace, účinné hospodářské soutěže a účinného fungování trhu, přičemž sledují zejména

- a) pravidla pro řízení a přidělování propojovací kapacity ve spolupráci s regulačními orgány těch členských států, s nimiž existují propojení;
- b) všechny mechanismy pro řešení přetížené kapacity v rámci vnitrostátní plynárenské soustavy;
- c) čas, který provozovatelé přepravní a distribuční soustavy potřebují na provedení připojení a oprav;
- d) zveřejňování vhodných informací provozovateli přepravní a distribuční soustavy o propojovacích vedeních, využití distribuční soustavy a přidělení kapacity zúčastněným osobám s přihlédnutím k potřebě zacházet s jednotlivými dílčími informacemi jako s důvěrnými obchodními informacemi;
- e) účinné oddělování účetnictví uvedené v článku 17 pro zabezpečení toho, aby nedocházelo k žádným vzájemným subvencím mezi přepravními, distribučními, skladovacími, LNG a dodavatelskými činnostmi;
- f) podmínky pro připojení ke skladování, skladování v potrubí a k jiným pomocným službám uvedeným v článku 19;
- g) do jaké míry provozovatelé přepravní a distribuční soustavy plní své úkoly v souladu s články 8 a 12;
- h) úroveň průhlednosti a hospodářské soutěže.

Orgány zřízené podle tohoto článku zveřejňují výroční zprávu o výsledku svých sledovacích činností uvedených v písmenech a) až h).

2. Regulační orgány jsou příslušné pro stanovování nebo schvalování alespoň metod používaných pro výpočet nebo stanovení podmínek před tím, než vstoupí v platnost, pro

- a) připojení nebo přístup k vnitrostátním soustavám, včetně sazeb za přepravu a distribuci, a podmínek a sazeb pro přístup k zařízením LNG. Tyto sazby nebo metody umožňují provádět nezbytné investice do soustav a zařízení LNG takovým způsobem, který těmto investicím dovoluje zabezpečit rentabilitu soustav a zařízení LNG;
- b) poskytování vyrovnávacích služeb.

3. Odchylně od odstavce 2 mohou členské státy stanovit, aby regulační orgány předkládaly příslušnému orgánu v členském státu k formálnímu rozhodnutí sazby nebo přinejmenším metody uvedené v odstavci 2, jakož i změny uvedené v odstavci 4. Příslušný orgán je v takovém případě oprávněn buď schválit, nebo zamítnout návrh rozhodnutí předložený regulačním orgánem.

Tyto sazby nebo metody nebo změny se zveřejňují současně s rozhodnutím o formálním přijetí. Každé formální zamítnutí návrhu rozhodnutí se rovněž zveřejní, včetně odůvodnění.

4. Regulační orgány mají právo požádat v případě potřeby provozovatele přepravní soustavy, zařízení LNG a distribuční soustavy, aby změnili podmínky, pravidla, sazby a metody uvedené v odstavcích 1 až 3 tak, aby byly přiměřené a používaly se nediskriminačním způsobem.

5. Každá strana, která si stěžuje na provozovatele přepravní soustavy, zařízení LNG nebo distribuční soustavy ohledně záležitostí uvedených v odstavcích 1, 2 a 4 a v článku 19, může předat stížnost regulačnímu orgánu, který jako orgán pro řešení sporů vydá rozhodnutí do dvou měsíců po obdržení stížnosti. Tuto lhůtu je možné prodloužit o dva měsíce, pokud regulační orgán potřebuje další informace. Tuto lhůtu je možné dále prodloužit po dohodě s navrhovatelem. Toto rozhodnutí má závazný účinek, pokud není zrušeno nebo odvoláno.

6. Každá osoba, která má právo si stěžovat na rozhodnutí o metodách přijatá podle odstavců 2, 3 a 4, nebo má-li regulační orgán konzultační povinnost, na navržené metody, může podat stížnost s ohledem na přezkoumání rozhodnutí ve lhůtě nejvýše dvou měsíců po zveřejnění rozhodnutí nebo návrhu rozhodnutí nebo v kratší lhůtě stanovené členskými státy. Tato stížnost nemá pozastavující účinek.

7. Členské státy přijmou nezbytná opatření, aby regulační orgány mohly vykonávat povinnosti uvedené v odstavcích 1 až 5 účinně a rychle.

8. Členské státy vytvoří vhodné a účinné mechanismy pro regulaci, kontrolu a průhlednost tak, aby zabránily veškerému zneužívání dominantního postavení a bezohlednému chování, zejména ke škodě spotřebitelů. Tyto mechanismy berou v úvahu ustanovení Smlouvy, a zejména její článek 82.

9. Členské státy zabezpečí, aby v souladu s vnitrostátními právními předpisy byla přijata vhodná opatření, včetně správních opatření nebo trestních řízení proti odpovědným fyzickým nebo právníkům osobám, pokud nejsou dodržena pravidla o důvěrnosti stanovená touto směrnici.

10. V případě přeshraničních sporů je rozhodujícím orgánem regulační orgán, který je příslušný pro provozovatele soustavy, který odmítá využívání soustavy nebo přístup k soustavě.

11. Stížnosti uvedené v odstavcích 5 a 6 se podávají, aniž je dotčen výkon práva na opravný prostředek podle právních předpisů Společenství a členských států.

12. Vnitrostátní regulační orgány přispívají k rozvoji vnitřního trhu a k zajištění stejných podmínek pro všechny prostřednictvím průhledné spolupráce mezi sebou navzájem a s Komisí.

KAPITOLA VII

ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

Článek 26

Ochranná opatření

1. V případě náhlé krize na trhu s energií nebo ohrožení fyzické bezpečnosti osob, přístrojů, zařízení nebo celistvosti soustavy může členský stát dočasně přijmout nezbytná ochranná opatření.

2. Tato opatření smějí narušit řádné fungování vnitřního trhu jen v co nejmenší míře a nesmějí mít širší působnost, než je naprosto nezbytné pro vyřešení náhle vzniklých potíží.

3. Dotyčný členský stát tato opatření neprodleně oznámí ostatním členským státům a Komisi, která může rozhodnout, že je daný členský stát musí změnit nebo zrušit, pokud narušují hospodářskou soutěž a nepříznivě ovlivňují obchod způsobem, který je v rozporu s obecným zájmem.

Článek 27

Výjimky z platebních závazků „ber nebo plat“

1. Pokud se plynárenský podnik dostal nebo se domnívá, že by se mohl dostat, do vážných hospodářských a finančních obtíží v důsledku platebních závazků „ber nebo plat“, převzatých na základě jedné nebo více smluv o nákupu plynu, může zaslat příslušnému členskému státu nebo určenému příslušnému orgánu žádost o udělení dočasné výjimky z článku 18. Podle volby členského státu jsou žádosti podávány podle jednotlivých případů buď před zamítnutím přístupu k síti, nebo po něm. Členské státy mohou nechat na plynárenském podniku, zda podá žádost před zamítnutím přístupu k síti nebo po něm. Pokud plynárenský podnik odmítne přístup, musí být žádost podána neprodleně. K žádosti musí být přiloženy veškeré potřebné informace o povaze a rozsahu obtíží a o snahách podniknutých plynárenským podnikem k jejich vyřešení.

Pokud se nenabízí žádné jiné přiměřené řešení, může členský stát nebo určený příslušný orgán s přihlédnutím k odstavci 3 rozhodnout o udělení výjimky.

2. Členský stát nebo určený příslušný orgán neprodleně oznámí Komisi své rozhodnutí o udělení výjimky spolu se všemi potřebnými informacemi. Tyto informace mohou být předloženy Komisi v souhrnné formě, která umožní Komisi vyjádřit se se znalostí věci. Do osmi týdnů po obdržení oznámení může Komise požádat členské státy nebo určené příslušné orgány, aby změnily nebo zrušily rozhodnutí o udělení výjimky.

Pokud dotyčný regulační orgán nebo členský stát uvedené žádosti ve lhůtě čtyř týdnů nevyhoví, přijme Komise konečné rozhodnutí neprodleně postupem podle čl. 30 odst. 2.

Komise zabezpečí zachování důvěrnosti citlivých obchodních informací.

3. Při rozhodování o výjimkách uvedených v odstavci 1 vezme členský stát nebo určený příslušný orgán a Komise v úvahu zejména tato kritéria:

- a) cíl, spočívající v dosažení konkurenčního trhu s plynem;
- b) potřeba plnit povinnosti veřejné služby a zajistit bezpečnost dodávek;
- c) postavení plynárenského podniku na trhu s plynem a skutečný stav hospodářské soutěže na tomto trhu;
- d) závažnost hospodářských a finančních obtíží, na které narážejí plynárenské podniky a podniky zabývající se přepravou nebo oprávnění zákazníci;
- e) data podpisu a podmínkám dané smlouvy nebo smluv, včetně toho, do jaké míry umožňují přihlížet k vývoji trhu;
- f) úsilí vynaloženému při řešení problému;
- g) míra, v jaké podnik při převzetí platebních závazků „ber nebo plat“ mohl, s ohledem na tuto směrnici, přiměřeným způsobem předvídat, že mohou vzniknout vážné obtíže;
- h) úroveň propojení soustavy s ostatními soustavami a stupni interoperability těchto soustav a
- i) důsledky, jaké by mělo udělení výjimky na řádné uplatňování této směrnice, pokud jde o řádné fungování vnitřního trhu se zemním plynem.

Rozhodnutí o žádosti o výjimku týkající se platebních smluv „ber nebo plat“ uzavřených před vstupem této směrnice v platnost nesmí vést k situaci, v níž je nemožné nalézt jiná rentabilní odbytiště. V každém případě se obtíže nepovažují za závažné, pokud

prodej zemního plynu neklesne pod úroveň záruk minimálního odběru obsažených ve smlouvách o nákupu plynu „ber nebo plat“ anebo pokud daná smlouva o nákupu plynu „ber nebo plat“ může být změněna nebo plynárenský podnik je schopen nalézt jiná odbytiště.

4. Plynárenské podniky, kterým nebyla udělena výjimka uvedená v odstavci 1, nesmějí odmítnout nebo nesmějí nadále odmítat přístup k síti v důsledku závazků „ber nebo plat“ převzatých ve smlouvě o nákupu plynu. Členské státy dbají na dodržování odpovídajících ustanovení kapitoly VI, totiž článků 18 až 25.

5. Každá výjimka udělená na základě výše uvedených ustanovení musí být řádně odůvodněna. Komise zveřejní rozhodnutí v *Úředním věstníku Evropské unie*.

6. Do pěti let od vstupu této směrnice v platnost předloží Komise hodnotící zprávu o zkušenostech získaných s uplatňováním tohoto článku, aby Evropský parlament a Rada mohly včas posoudit nezbytnost její úpravy.

Článek 28

Vznikající a izolované trhy

1. Členské státy, které nejsou přímo spojeny s propojenou sítí jiného členského státu a které mají pouze jednoho hlavního vnějšího dodavatele, se mohou odchýlit od článků 9 a 23 nebo 24 této směrnice. Dodavatelský podnik, jehož podíl na trhu je vyšší než 75 %, se považuje za hlavního dodavatele. Tato odchylka přestává bez dalšího platit v okamžiku, kdy přestane platit alespoň jedna z těchto podmínek. Každá taková odchylka se oznámí Komisi.

2. Členský stát, který má právo na přiznání postavení vznikajícího trhu a který by se v důsledku provádění této směrnice dostal do vážných obtíží, se může odchýlit od článků 4 a 7, čl. 8 odst. 1 a 2, článků 9 a 11, čl. 12 odst. 5, článků 13, 17, 18, čl. 23 odst. 1 nebo článku 24 této směrnice. Tato odchylka přestává bez dalšího platit v okamžiku, kdy členský stát již nemá právo na přiznání postavení vznikajícího trhu. Každá taková odchylka se oznámí Komisi.

3. Ke dni, ke kterému odchylka uvedená v odstavci 2 přestane platit, povede definice oprávněných zákazníků k otevření trhu odpovídajícímu přinejmenším 33 % celkové roční spotřeby plynu na vnitrostátním trhu s plynem. Dva roky poté se použije čl. 23 odst. 1 písm. b) a tři roky poté čl. 23 odst. 1 písm. c). Dokud není použitelný čl. 23 odst. 1 písm. b), mohou se členské státy rozhodnout nepoužívat článek 18, pokud jde o pomocné služby

a dočasné skladování k procesu znovuzplynování zemního plynu a jeho následné dodávání do přepravní soustavy.

4. Pokud by provádění této směrnice způsobilo vážné obtíže v zeměpisně vymezeném území členského státu, zejména pokud jde o rozvoj přepravní infrastruktury a hlavní distribuční infrastruktury, jakož i s ohledem na povzbuzení investic, mohou členské státy požádat Komisi o dočasnou odchylku z článků 4 a 7, čl. 8 odst. 1 a 2, článků 9 a 11, čl. 12 odst. 5, článků 13, 17 a 18, čl. 23 odst. 1 nebo článku 24.

5. Komise může udělit odchylku uvedenou v odstavci 4 zejména s přihlédnutím k těmto kritériím:

- potřebě investic do infrastruktury, jejíž provoz by nebyl hospodárný v konkurenčním tržním prostředí,
 - úrovni a vyhlídkám návratnosti vyžadovaných investic,
 - velikosti a vyspělosti plynárenské sítě v dané oblasti,
 - vyhlídkám daného trhu s plynem,
 - velikosti a vlastnostem dané části území nebo oblasti, jakož i k sociálně ekonomickým a demografickým faktorům.
- a) Pokud jde o plynárenskou infrastrukturu jinou než distribuční, lze odchylku udělit, pouze pokud v této oblasti není vytvořena žádná plynárenská infrastruktura nebo byla vytvořena před méně než deseti lety. Dočasná odchylka nesmí překročit deset let od prvních dodávek plynu do této oblasti.
- b) Pokud jde o distribuční infrastrukturu, lze odchylku udělit na období, které nesmí přesáhnout 20 let od prvních dodávek plynu prostřednictvím uvedené soustavy do této oblasti.

6. Lucembursko může využívat odchylku podle čl. 8 odst. 3 a článku 9 po dobu pěti let, počínaje 1. červencem 2004. Uvedená odchylka bude před uplynutím pětiletého období přezkoumána, přičemž případné rozhodnutí odchylku obnovit o dalších pět let musí být přijato postupem podle čl. 30 odst. 2. Každá taková odchylka se musí oznámit Komisi.

7. Než Komise přijme rozhodnutí podle odstavce 4, informuje členské státy o žádostech podaných na základě odstavce 5 při zachování důvěrnosti. Toto rozhodnutí a odchylky uvedené v odstavcích 1 a 2 se zveřejní v *Úředním věstníku Evropské unie*.

8. Řecko se může odchýlit od článků 4, 11, 12, 13, 18, 23 nebo 24 této směrnice pro zeměpisné oblasti a období vymezená v licencích, které vydalo před 15. březnem 2002 v souladu se směrnicí 98/30/ES, pro rozvoj a výhradní využívání distribučních sítí v některých zeměpisných oblastech.

Článek 29

Přezkum

Pokud Komise ve zprávě uvedené v čl. 28 odst. 3 dospěje k závěru, že vzhledem k účinnému způsobu, jakým byl uskutečňován přístup k soustavě v členském státě, který dává prostor pro zcela účinný, nediskriminační a neztížený přístup k síti, nejsou určité povinnosti uložené touto směrnicí podnikům (včetně povinností týkajících se právního oddělení provozovatelů distribuční soustavy) úměrné sledovanému cíli, může dotyčný členský stát podat Komisi žádost o osvobození od daného požadavku.

Členský stát oznámí tuto žádost neprodleně Komisi spolu s veškerými významnými informacemi nezbytnými k prokázání, že závěr obsažený ve zprávě o zabezpečení účinného přístupu k soustavě bude dodržen.

Do tří měsíců po obdržení oznámení vydá Komise stanovisko k žádosti dotyčného členského státu a případně předloží Evropskému parlamentu a Radě návrhy na změnu odpovídajících ustanovení směrnice. V návrzích na změnu směrnice může Komise navrhnout osvobození dotyčného členského státu od daných požadavků za podmínky, že členský stát případně provádí stejně účinná opatření.

Článek 30

Výbor

1. Komisi je nápomocen výbor.

2. Odkazuje-li se na tento odstavec, použijí se články 3 a 7 rozhodnutí Rady 1999/468/ES s ohledem na článek 8 zmíněného rozhodnutí.

3. Výbor přijme svůj jednací řád.

Článek 31

Předkládání zpráv

1. Komise sleduje a posuzuje uplatňování této směrnice a předkládá zprávu o celkovém pokroku Evropskému parlamentu a Radě před koncem prvního roku po vstupu této směrnice v platnost, a později jednou za rok. Zpráva obsahuje přinejmenším

- a) získané zkušenosti a dosažený pokrok při vytváření úplného a plně fungujícího vnitřního trhu se zemním plynem a překážek, které v této souvislosti přetrvávají, včetně prvků dominantního postavení na trhu, koncentrace na trhu, bezohledného chování nebo chování narušujícímu hospodářskou soutěž;
- b) výjimky udělené podle této směrnice, včetně zavádění odchylky podle čl. 13 odst. 2 za účelem možného přezkoumání prahových hodnot;
- c) rozsah, v němž byly požadavky na oddělení a stanovení sazeb uvedené v této směrnici úspěšné při zajišťování korektního a nediskriminačního přístupu do plynárenské soustavy Společenství a odpovídající úrovně hospodářské soutěže, jakož i hospodářské, environmentální a sociální důsledky otvírání trhu s plynem pro zákazníky;
- d) přezkoumání záležitostí týkajících se úrovně kapacity soustavy a bezpečnosti dodávek zemního plynu ve Společenství, a zejména existující a předpokládanou rovnováhu mezi nabídkou a poptávkou, berouc v úvahu fyzické kapacity pro výměnu mezi oblastmi a vývoj ve skladování (včetně otázky úměrnosti tržní regulace v tomto odvětví);
- e) zvláštní pozornost věnuje opatřením přijatým v členských státech na pokrytí poptávky v době špičky a na řešení výpadků jednoho nebo více dodavatelů;
- f) celkové zhodnocení pokroku dosaženého vzhledem na dvoustranné vztahy se třetími zeměmi, které vyrábějí a vyvážejí nebo přepravují zemní plyn, včetně pokroku při integraci trhu, obchodování a přístupu do sítí takových třetích zemí;
- g) potřebu možných harmonizačních požadavků, které nejsou spojeny s ustanoveními této směrnice.

Zpráva může případně obsahovat doporučení, obsahující opatření k boji proti nepříznivým dopadům dominantního postavení na trhu a koncentrace trhu.

2. Každé dva roky zpráva uvedená v odstavci 1 rovněž zahrne analýzu různých opatření přijatých členskými státy ke splnění povinností veřejné služby současně s posouzením účinnosti těchto opatření, a zejména jejich dopadu na hospodářskou soutěž na trhu se zemním plynem. Tato zpráva může případně zahrnovat doporučení týkající se opatření, která mají být přijata na vnitrostátní úrovni k dosažení vysoké úrovně veřejných služeb, nebo opatření zaměřených na zabránění rozkladu trhu.

3. Nejpozději do 1. ledna 2006 Komise předloží Evropskému parlamentu a Radě podrobnou zprávu o pokroku při vytváření vnitřního trhu se zemním plynem. Tato zpráva posoudí zejména

- existenci nediskriminačního přístupu do soustavy;
- účinnost regulace;
- rozvoj infrastruktury připojení, podmínky tranzitu a situaci v bezpečnosti dodávek ve Společenství;
- rozsah, v jakém pro malé podniky a domácnosti přibývají úplné výhody otvírání trhů, zejména v souvislosti s úrovní veřejné služby;
- rozsah, v jakém jsou v praxi trhy otevřené také pro skutečnou hospodářskou soutěž, včetně hledisek dominantního postavení na trhu, koncentrace trhu, bezohledného chování a chování narušujícího hospodářskou soutěž;
- rozsah, v jakém zákazníci skutečně mění dodavatele a znovu dojednávají sazby;
- vývoj cen, včetně cen za dodávky, ve vztahu ke stupni otevřenosti trhů;
- zda účinný a nediskriminační přístup třetích stran ke skladování plynu existuje v případech, kdy je technicky nebo hospodářsky nezbytný s ohledem na zabezpečení účinného přístupu k soustavě;
- zkušenosti získané při uplatňování směrnice, pokud jde o účinnou nezávislost provozovatelů soustav ve vertikálně integrovaných podnicích, a zda byla vypracována další opatření vedle funkční nezávislosti a oddělení účetnictví, která mají účinky odpovídající právnímu oddělení.

Komise předloží případně návrhy Evropskému parlamentu a Radě, zejména aby byla zabezpečena vysoká úroveň veřejných služeb.

Komise předloží případně do 1. července 2007 návrhy Evropskému parlamentu a Radě, zejména za účelem zabezpečení úplné a skutečné nezávislosti provozovatelů distribuční soustavy. V případě potřeby se tyto návrhy v souladu s právními předpisy o ochraně hospodářské soutěže mají rovněž zabývat opatřeními, kterými se čelí dominantnímu postavení na trhu, koncentraci na trhu a bezohlednému chování nebo chování, které je v rozporu s hospodářskou soutěží.

Článek 32

Zrušovací ustanovení

1. Směrnice 91/296/EHS se zrušuje ode dne 1. července 2004, aniž jsou dotčeny smlouvy uzavřené podle čl. 3 odst. 1 směrnice 91/296/EHS, které zůstávají v platnosti a budou prováděny v souladu s ustanoveními uvedené směrnice.

2. Směrnice 98/30/ES se zrušuje ode dne 1. července 2004, aniž jsou dotčeny závazky členských států týkající se lhůt pro provedení a použitelnost uvedené směrnice. Odkazy na zrušenou směrnici se považují za odkazy na tuto směrnici v souladu se srovnávací tabulkou obsaženou v příloze B.

Článek 33

Provedení

1. Členské státy uvedou v účinnost právní a správní předpisy nezbytné pro dosažení souladu s touto směrnicí nejpozději do 1. července 2004. Neprodleně o nich uvědomí Komisi.

2. Členské státy mohou odložit provedení čl. 13 odst. 1 do 1. července 2007. Tím nejsou dotčeny požadavky obsažené v čl. 13 odst. 2.

3. Tato opatření přijatá členskými státy musí obsahovat odkaz na tuto směrnici nebo musí být takový odkaz učiněn při jejich úředním vyhlášení. Způsob odkazu si stanoví členské státy.

Článek 34

Vstup v platnost

Tato směrnice vstupuje v platnost dvacátým dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*.

Článek 35

Určení

Tato směrnice je určena členskými státy.

V Bruselu dne 26. června 2003.

Za Evropský parlament

předseda

P. COX

Za Radu

předseda

A. TSOCHATZOPOULOS

PŘÍLOHA A

Opatření na ochranu spotřebitele

Aniž jsou dotčeny předpisy Společenství o ochraně spotřebitele, zejména směrnice 97/7/ES Evropského parlamentu a Rady ⁽¹⁾ a směrnice Rady 93/13/ES ⁽²⁾, měla by opatření uvedená v článku 3 zákazníkům zabezpečit, aby

- a) měli právo uzavřít se svým poskytovatelem služeb v odvětví zemního plynu smlouvu, která obsahuje
- totožnost a adresu dodavatele,
 - poskytované služby, nabízenou úroveň kvality služeb, jakož i lhůtu pro počáteční připojení,
 - případné nabízené druhy služeb údržby,
 - prostředky, kterými je možné získávat aktuální informace o všech uplatňovaných sazbách a poplatcích za údržbu,
 - trvání smlouvy, podmínky, za nichž je možné služby nebo smlouvu obnovit nebo zrušit, existence práva na odstoupení od smlouvy,
 - všechny náhrady a odškodnění, které se uplatňují na smluvní službu v případě, že není dodržena úroveň kvality,
 - způsob započítání postupů pro řešení sporů v souladu s písmenem f).

Podmínky musí být korektní a dobře známé předem. V každém případě by se tyto informace měly poskytovat před uzavřením nebo potvrzením smlouvy. Pokud se smlouvy uzavírají prostřednictvím zprostředkovatelů, poskytují se uvedené informace taktéž před uzavřením smlouvy;

- b) dostávali přiměřené informace o každém úmyslu změnit smluvní podmínky a informace o svém právu na odstoupení v případě jejího vypovězení. Poskytovatelé služeb svým zákazníkům přímo a včas oznamují každé zvýšení poplatků, nejpozději jedno běžné zúčtovací období poté, co zvýšení nabude účinku. Členské státy zajistí, aby zákazníci mohli svobodně odstupovat od smluv, pokud nesouhlasí s novými podmínkami, které jim oznámil jejich poskytovatel služeb v odvětví zemního plynu;
- c) dostávali průhledné informace o uplatňovaných cenách a sazbách a o standardních podmínkách týkajících se přístupu a používání služeb v odvětví zemního plynu;
- d) jim byla poskytována široká nabídka způsobů plateb. Jakýkoli rozdíl v podmínkách musí odrážet náklady dodavatele týkající se různých platebních režimů. Obecné podmínky musí být korektní a průhledné. Poskytují se v jasném a srozumitelném jazyce. Zákazníci jsou chráněni před nepoctivými a zavádějícími způsoby prodeje;
- e) jim nebyl účtován poplatek při změně dodavatele;
- f) měli prospěch z průhledných, jednoduchých a levných postupů pro vyřizování stížností. Takové postupy umožňují, aby spory byly vyřešeny spravedlivě a pohotově, a v odůvodněných případech zabezpečují systém odškodnění nebo náhrady. Tyto postupy by se měly, kdykoli je to možné, řídit zásadami stanovenými v doporučení Komise 98/257/ES ⁽³⁾;
- g) při přístupu k plynárenské soustavě byli informováni o svých právech na dodávky zemního plynu za přiměřené ceny podle platných vnitrostátních předpisů.

⁽¹⁾ Úř. věst. L 144, 4.6.1997, s. 19.

⁽²⁾ Úř. věst. L 95, 21.4.1993, s. 29.

⁽³⁾ Úř. věst. L 115, 17.4.1998, s. 31.

PŘÍLOHA B

Srovnávací tabulka

Směrnice 98/30/ES	Tato směrnice	
Článek 1	Článek 1	Oblast působnosti
Článek 2	Článek 2	Definice
Článek 3	Článek 3	Povinnosti veřejné služby a ochrana spotřebitele
Článek 4	Článek 4	Povolovací řízení pro nové kapacity
—	Článek 5	Sledování bezpečnosti dodávek
Článek 5	Článek 6	Technické předpisy
Článek 6	Článek 7	Určení provozovatelů soustavy
Článek 7	Článek 8	Úkoly provozovatelů soustavy
—	Článek 9	Právní oddělení provozovatelů přepravní soustavy
Článek 8	Článek 10	Zachování důvěrnosti provozovateli přepravní soustavy
Článek 9 odst. 1	Článek 11	Určení provozovatelů distribuční soustavy
Článek 10	Článek 12	Úkoly provozovatelů distribuční soustavy
—	Článek 13	Právní oddělení provozovatelů distribuční soustavy
Článek 11	Článek 14	Zachování důvěrnosti provozovateli distribuční soustavy
—	Článek 15	Provozovatel kombinované soustavy
Článek 12	Článek 16	Právo na přístup k účetnictví
Článek 13	Článek 17	Oddělení účetnictví
Články 14 až 16	Článek 18	Přístup třetích osob
—	Článek 19	Přístup ke skladování
Článek 23	Článek 20	Přístup k těžebním plynovodním sítím
Článek 17	Článek 21	Odmítnutí přístupu
—	Článek 22	Nová infrastruktura
Články 18 a 19	Článek 23	Otevírání trhu a vzájemnost
Článek 20	Článek 24	Přímá vedení
Čl. 21 odst. 2 a 3 a čl. 22	Článek 25	Regulační orgány
Článek 24	Článek 26	Ochranná opatření
Článek 25	Článek 27	Výjimky z platebních závazků „ber nebo plat“
Článek 26	Článek 28	Vznikající a izolované trhy
—	Článek 29	Přezkum
—	Článek 30	Výbor

Směrnice 98/30/ES	Tato směrnice	
Články 27 a 28	Článek 31	Předkládání zpráv
—	Článek 32	Zrušovací ustanovení
Článek 29	Článek 33	Provedení
Článek 30	Článek 34	Vstup v platnost
Článek 31	Článek 35	Určení
	Příloha A	Opatření na ochranu spotřebitele